

Ziggy

Wordt redacteur voor deze digitale nieuwsbrief!

Ben jij creatief met woorden en lijkt het je leuk om bij te dragen aan onze digitale nieuwsbrief? We zoeken een enthousiaste vrijwilliger die ongeveer eens in de twee maanden een artikel wil schrijven, een interview kan afnemen en uitwerken, of een eigen idee tot leven brengt. Of je nu al ervaring hebt met schrijven of dat juist wilt ontwikkelen, jouw inbreng is van harte welkom!

Als redacteur krijg je de vrijheid om onderwerpen te kiezen die jij interessant vindt. Bovendien maak je deel uit van een betrokken team dat jouw inzet waardeert. Zin om mee te doen? Meld je aan via secretaris.avls@gmail.com en help ons de nieuwsbrief te maken die jij ook graag leest!

PS. kan jij alle kerstmutsen vinden in deze editie?

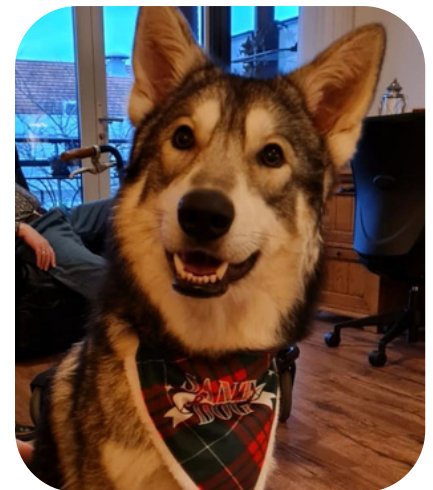

Inhoud

Voorwoord	2	De tijd van knallen...	18
		<i>Angela Groenveld</i>	
Agenda	3		
Geboortes en dekkingen	4	Gevaar in het kreupelhout	19
		<i>Hella Liefting</i>	
Outcross nieuws	5		
Boekbespreking	6	Instinct of instinkt?	20
<i>Ineke Pompen</i>		<i>Rene Kruidenier</i>	
Stamboom van ...	7	Een Lumineus idee	22
<i>Maria Schipper</i>		<i>Saska Cox-Steenbergh</i>	
Het fokbeleid	9	Column	23
<i>Marianne Eggink en Johan Berends</i>		<i>Gwendelyn Luijk</i>	
Canicrossen met je hond	11		
<i>Ellemieke Zaal</i>			
Vraag het aan Marijke	13		
<i>Marijke Saarloos en redactie</i>			
Epilepsie bij honden	15		
<i>Ineke Pompen</i>			

puppy van Megane

Obi van Sonja

Voorzitter:

Ineke Pompen

Secretaris:

Marianne Eggink

Penningmeester:

Jan Dirkzwager

Bestuursleden:

Agatha Hielkema en
Maria Schipper

Redactie:

Ineke Pompen, vacature, Saskia
Cox-Steenbergh, Angela
Groeneveld

Column: Gwendelyn Luijk

Foto's Archief:

Ineke Pompen,
Saskia Cox - Steenbergh, Angela
Groeneveld, Gwendelyn Luijk,
Johan Berends, Rene Kruidenier,
Jan Dirkzwager, Nicolien
Nieuwenhuis, Maria Schipper,
Martine Schaap, Marieke van de
Laarschot, Ellen Versnel, Megane
Gebhart, Ellemieke Zaal, Agatha
Hielkema, Harry Borcheld, Sonja
van Hoogstraten, Wendy
Jonkergouw

Vormgeving: Angela Groeneveld

Beste allemaal,

Time flies! De laatste versie dit jaar al weer van onze digitale nieuwsbrief die het papieren magazine sinds een jaar vervangt.

Een jaar waarin we gelukkig meerdere nestjes mochten verwelkomen; 2 nestjes van buitenlandse fokkers (en begin december hopelijk 3 met het nestje van Voodoo er bij), 4 nestjes die een stamboom in Nederland kregen en 2 outcrossnesten. Tenslotte ook nog twee dekkingen in november!

En een jaar vol met activiteiten. We wandelden in Lage Vuursche, Delft, Leyduin, en Dwingerderveld, waren 3 dagen aanwezig op de Farm & Country Fair in Aalten en luisterden naar uiteenlopende presentaties over de stand van de fokkerij, de Wolf & maatschappij en over epilepsie. We spraken elkaar bij de algemene ledenvergadering, op de AVLS-dag, bij de fokkerscursus en tijdens 2 outcrosskeuringen (en de 3e en laatste van dit jaar kun je nog bijwonen).

En dan nu dus de nieuwsbrief met het laatste nieuws over allerlei verschillende onderwerpen. Hoe je bijvoorbeeld een succesvolle lobby kunt opzetten voor een omstreden onderwerp en hoe je kunt canicrossen met je Saarloos. Over de gevolgen van steeds meer testen en over hoe die kleine Rousette zich redt in een gezin met 3 grote Saarlooszussen. Marijke wordt bevraagd over herplaatsers, we hebben een boekbespreking van een blindengeleidehond instructeur, een verhaal over instinct en over een heel andere nieuwe huisgenoot en tips voor oud & nieuw.

Zoals altijd veel leesplezier gewenst en natuurlijk ook heel mooie feestdagen en een gezond en gelukkig nieuw jaar!

Ineke Pompen

Algemene Vereniging voor Liefhebbers van Saarlooswolfhonden

De Agenda

De afgelopen maanden waren we zowel offline als online met elkaar in gesprek.

Begin september startten we weer met de fokkerscursus die bestond uit 4 digitale bijeenkomsten en 1 fysieke afsluiting in november.

In oktober ontmoetten we elkaar bij de lezing over epilepsie en een paar weken later bij de wandeling in Lage Vuursche.

Vanuit het bestuur waren wij daarnaast aanwezig bij verschillende vergaderingen; Met de collega rasverenigingen en fokkers in Saarlooswolfdog-International (SWD-I), bespraken we de voortgang van allerlei genetische onderzoeken, de status van de fokkerij in het algemeen, het ontbinden of juist oprichten van een rasvereniging in bepaalde landen en de deelname van alle landen aan een gezamenlijke database. Met name dat laatste punt was voor de AVLS vanaf het begin een belangrijke toegevoegde waarde van SWD-I dus wij zijn blij dat er nu echt stappen in die richting gezet worden.

Naar aanleiding van het advies van Jack Windig om SNP's in te zetten voor populatiebeheer, hebben Marianne en Maria overleg met de Raad van Beheer en Van Haeringen Laboratorium gehad. De huidige commerciële aanbieders (vanuit de AVLS werken wij met Embark) bieden wel een inteeltbepaling aan, maar vanuit de individuele hond. De Raad stond positief tegenover ons verzoek om de opgeslagen SNP's in te zetten en wij zijn nog aan het kijken of bijvoorbeeld Fit2Breed -waar we ook eerder al over schreven- of VHL hier een betaalbare oplossing voor willen aanbieden. Wordt vervolgd.

Eind november zijn Agatha en Ineke aanwezig bij de Algemene Ledenvergadering van de Raad van Beheer waar onder andere de gang van zaken rondom 'vrij door vererving' besproken zal worden.

15 december vindt de eindkeuring plaats van het F3 nest van Blue x Arthos en ben je van harte welkom bij de KC in Woerden.

Fokkerscursus groep

Herfstwandeling Lage Vuursche

Blue en haar puppies

Dekkingen en Geboortes

Freya en Ghost

De AVLS kreeg bericht van fokster Wilma Pabst dat Freya Malu Villa Della Lupa gedekt is door de reu Ghost. De dekking maakt deel uit van het outcrossproject van de AVLS. Bij een geslaagde dekking worden de pups in januari verwacht. Heb je interesse in een pupje? Neem contact op met Wilma of voor meer informatie over de outcross met het secretariaat.

Freya en Ghost

Congrats!

Voodoo en Iroh

Voodoo en Iroh

De AVLS kreeg bericht van Mégane Gebhart dat Sigyn's Devotion Völuspa des Terres du Valhalla (Voodoo) op 7 oktober is gedekt door Balboa Benjiro Waya Whakan (Iroh). De pups worden rond 10 december 2024 verwacht. Heb je interesse in een pupje? Neem dan contact op met Mégane. Meer info op haar website.

Joono en Sirius

Elenya en Aryam

Elenya en Aryam

We kregen bericht van Karin Scheller dat Elenya drachtig is. De dracht is met een echo bevestigd. Elenya Indyo Rácaron werd gedekt door Aryam sai Vličí pouto. De pups worden tussen Kerst en Nieuwjaar verwacht. Interesse in een pupje? Neem contact op met fokster Karin Scheller.

Lea en Borr's puppies

Lea en Borr

We zijn blij te kunnen melden dat Lea (Raksha) op 19 september 7 pups heeft geworpen, 3 reutjes en 4 teefjes, allen wolfsgrauw. Alle pupjes hebben een huisje gevonden.

Kyra en Silla

Het mooie nieuws bereikte ons dat op 20 oktober Kyra is bevallen van twee teefjes en een reutje. De pups zijn gefokt in het outcrossprogramma en krijgen een bijlage G-2 stamboom. Als ze worden uitgekozen door de selectiecommissie, kun je gevraagd worden later één keer te fokken. Meer informatie over de ouderdieren Kyra en Silla vindt je op de website van de AVLS onder dekmeldingen.

Nest van Kyra

Twee outcrossnestjes geboren, eindkeuring F2 nest Arwen X Kami en de start van een nieuwe outcrosslijn!

Zoals al bij de geboortes gemeld, zijn in september en oktober twee nestjes vanuit de outcross met de husky geboren; eerst het nest van Lea en Borr dat een volledige stamboom krijgt, en een maand later het nest van Kyra en Silla waarmee hierna nog een volgende outcrossgeneratie gefokt moet worden voor ook zij weer het stamboek in gaan.

Daarnaast vond eind oktober de eindkeuring plaats van een F2 outcross met de Northern Inuit (Arwen) om aan de hand van gezondheids- en exterieuruitslagen te bepalen, met welke honden we de laatste fase van deze outcrosslijn in zullen gaan.

Een nest met 4 reuen en 3 teefjes. Van de teven is Noor toegelaten tot de fok, mits haar ECVO uitslag goed is en bij de reuen Quanuk, en mits de gezondheidsonderzoeken (over het algemeen ECVO) in orde zijn, ook Klaus, Ramses en Loki.

Freya en Ghost

Tenslotte heeft er begin november een dekking plaatsgevonden tussen Ghost en Freya. Ghost is een Amerikaanse Wolfhond en door de selectiecommissie al in 2019 aangekeurd vanuit een lookalike procedure. Speciale dank aan fokster Wilma Pabst voor haar geduld en doorzettingsvermogen om Ghost in te kunnen zetten. Ghost is ingeschreven in de bijlage van het NHSB (G-0). Als de dekking succesvol is, worden de pups in januari verwacht en worden zij ingeschreven in bijlage G-1. Zoals altijd worden de pups gedurende de eerste twee jaar drie keer gekeurd en wanneer zij geselecteerd worden door de outcrosscommissie, kun je later gevraagd worden ze 1 keer voor de fok in te zetten.

Met deze dekking wordt een volledig nieuwe outcrosslijn gestart. Verwachte COI van dit nest 1%.

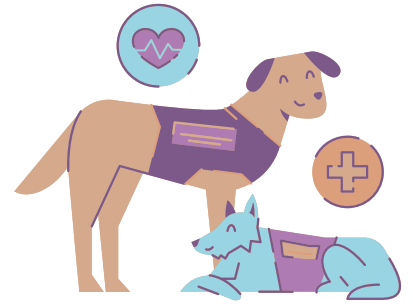
Outcrosskeuring Arwen x Kami

Superhond.

Auteur: Kees Tinga

Een geleidehondeninstructeur blikt terug.

Omdat er bij het ministerie waar ik werk, ook iemand is met een geleidehond van het KNGF, zijn we met een stel collega's een paar jaar terug op bezoek geweest voor een presentatie en een rondleiding.

Kees zat toen in de nadagen van zijn bijna 30 jaar lange carrière als (hoofd)instructeur en is daarnaast al heel lang betrokken bij jachthondenproeven.

Een hondenmens die graag en makkelijk vertelt en die ook gelijk aansloeg toen ik hem een foto van mijn twee Saarlozen liet zien.

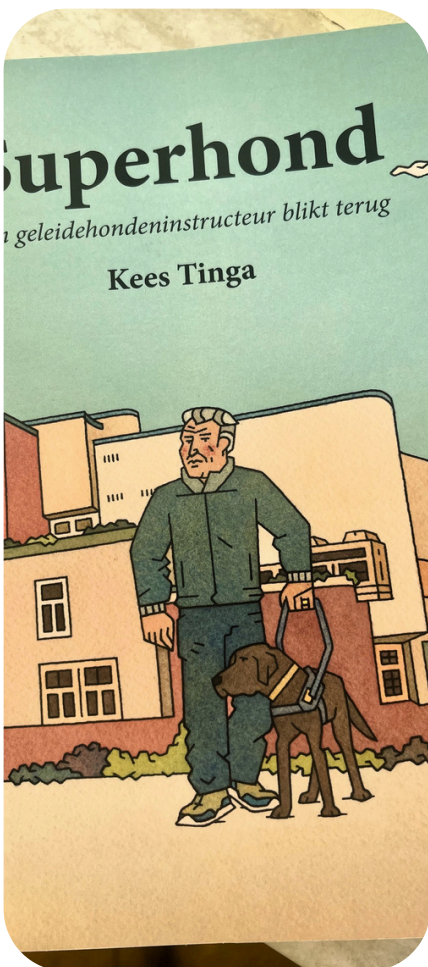
Sindsdien hebben we van tijd tot tijd online contact en een paar weken terug stuurde Kees me een bericht dat zijn boek uit was. Een bundeling van zijn columns waarin ook de geschiedenis van de geleidehond en dus ook de Saarlooswolfhond aan bod komt.

Toevallig klopt nou net het stukje uit het boek dat daarover gaat niet helemaal; Saarloos kruiste zoals we allemaal weten inderdaad een wolvin uit Diergaarde Blijdorp met een Duitse Herderreu. Maar in tegenstelling tot wat er in het boek staat, was de wolvin Fleur en de reu Gerard. Misschien iets om aan te passen voor de volgende druk.

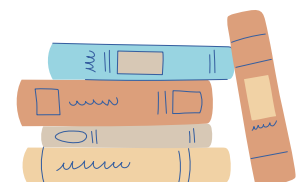
Die volgende druk gaat er ongetwijfeld komen want het boek leest makkelijk en biedt een algemene feel good vibe. Ook door de wisseling in perspectief.

Naast de columns van Kees zelf, komen namelijk ook de gebruikers van de geleidehonden en van buddyhonden aan het woord. Die laatste categorie bestaat uit honden die niet de zware opleiding voor blindengeleidehond voltooid hebben, maar wel kwaliteiten bezitten waarmee ze mensen van dienst kunnen zijn. Mensen met PTSS bijvoorbeeld.

Ik kan me alleen maar aansluiten bij de directeur van het KNGF die over het boek vermeldt: "De verhalen van Kees Tinga over de bijzondere band tussen hond en mens zijn hartverwarmend, ook als je niet van honden houdt."

Het boek van Kees Tinga

ineke Pompen

De stamboom van ... Roussette

De stamboom van Athena, roepnaam Roussette.

De vader van Athena is Wild Mystery Tarkan.

Grootvader aan vaders kant is New Memphis de L'Eden des Shokou.

Grootmoeder aan vaders kant is Kleopatra Miraja.

De moeder van Athena is Luna la Lupine van de Zevenhuizerplas.

Grootvader aan moeders kant is Custos-Maddox Wakanda Tachunga

Grootmoeder aan moeders kant is Kola Nunwé van de Zevenhuizerplas
(roepnaam Yara)

Onze eerste Saarloos, nu alweer bijna 15 jaar geleden, was Louve, een prachtig bosbruin teefje. Haar moeder was Duet, die bij Gerard en Marijke woonde. We waren in eerste instantie op zoek naar een wolfsgrauw teefje maar die waren allemaal al vergeven uit dit nestje. Toch maar gaan kijken, en we waren verkocht: wat een mooi pupje was ze. En ja, vanaf dat moment zijn we helemaal weg van die bosbruine dames. Het liefst uit dezelfde lijn als onze Louve, omdat we dat zulke fijne honden vinden.

Omdat Louve DM had, konden we niet met haar fokken. Dat was jammer, want dat betekende geen pup van haar. En daar zagen we Yara, haar zus, als twee druppels water met onze Louve. Dus ja, als Yara ooit een nestje zou krijgen en er zat een bosbruin teefje bij, dan wilden wij die heel graag.

En zo gebeurde het dat Biche bij ons kwam wonen. Zij zou in de toekomst ons vast ook weer een bosbruine dochter schenken. Ten minste, dat wilden we graag. De natuur dacht er anders over: Biche heeft in haar leven maar één keer een zichtbare loopsheid gehad, en de dekking die daarop volgde was helaas niet succesvol. Dan maar weer verder kijken, want we willen in de toekomst toch ook graag zelf nog eens een nestje fokken.

Gelukkig had Biche een halfzus, Luna, en Luna werd drachtig. Een kwart van de pups zou bosbruin kunnen zijn, en daar de helft weer van een teefje. Kleine kans, en toch werden we op onze wenken bediend: op 22 mei van dit jaar werd Athena geboren, roepnaam Roussette, nadat haar broer als eerste besloot de wereld te verkennen. Ze leek een beetje klein en magertjes bij haar broer, maar met haar 450 gram mocht ze er best zijn, haar broer was gewoon immens groot met zijn ruim 650 gram. Na veel appjes, fotootjes, filmpjes en bezoeken haalden we haar met ruim 7 weken op. Rustig zat ze bij me op de achterbank te soezen op weg naar haar nieuwe huis.

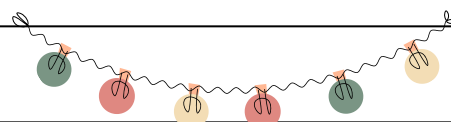
Opgewacht door onze kinderen, die varieerden van 'hoera een pup' tot 'moeten jullie er nu nog een Saarloos bij' en onze drie Saarlozen. Echt overdonderd leek ze niet te zijn van dit feestcomité. Natuurlijk lieten we haar rustig kennismaken, eerst met de kinderen, die haar al eerder hadden gezien, daarna met de honden, één voor één.

Souris, al zelf moeder geweest, kon haar moederlijke gevoelens niet verbergen en vond alles wat Roussette deed – in oren bijten, onder aan de kin hangen, oh, jij hebt ook tepels – goed. Kehinde zag haar vooral als een nieuw speeltje, waar je lekker bovenop kunt springen, dus die moest wat geremd. En Biche, je kon haar zien zuchten en denken 'ik heb toch helemaal geen zin in zo'n wervelwind'. Want dat is ze, onze Roussette, een wervelwind. Ze doet haar naam eer aan (Roussette is het Franse woord voor de diersoort 'vliegende vos').

Nergens bang voor – alhoewel we langzaam, ze is nu zes maanden, wat Saarloos terughoudendheid zien –, altijd en overal willen spelen, rennen, springen, bijten, tja, alles wat een jonge hond doet.

Roussette op straat

De stamboom van ... Roussette

Roussette

We namen alle tijd voor socialiseren, nog nooit zoveel ijsjes gegeten en koffies op een terras gedronken als de laatste maanden, ze vindt alles prima.

Markt over, kom we gaan! Mee de kermis op, Marco vond het spannender dan zichzelf. Een muziekband die aan het opbouwen is in ons 'stamcafé', alleen maar interessant. Spannende dingen doen tijdens de pupcursus, zoals ballenbak, tunneltjes, planken waarover je lopen moet, Roussette snapt niet wat daar spannend aan is. Mee naar de clubmatch van de AVLS, alleen maar leuk toch? Mee in de auto, lekker naar buiten kijken. Eigenlijk is Roussette meer ondernemend dan we zelf zijn. En dat is wennen.

Met onze katten is het nog wennen. Laten we zeggen dat Roussette wel heel erg van ze houdt en dat laat ze zien door in hun staarten (en de rest) te bijten. Liefde met gevoel zullen we maar zeggen. Dat mocht ze ook bij de fokker, daar was ook een kat die dat wel oké vond, maar ja, toen was Roussette natuurlijk ook nog klein, niet zo snel en niet zo sterk. Onze kattendames zijn er niet zo van gediend, en gelijk hebben ze. Jammer dat Roussette niet zo onder de indruk is van hun geblaas.

Langzamerhand komt Roussette nu in haar pubertijd. Ook dat doet ze vol overgave, dus we hebben er wel een hand vol aan. We kunnen haar niet uit het oog verliezen en dat is best lastig wanneer je aan het koken bent en zij in de kamer uit het zicht fijn kattenkwaad aan het uithalen is. Dat dan wel weer zonder de katten, gelukkig. En ja, luisteren kan ze als de beste tijdens de hondencursus, het is alleen nog niet helemaal duidelijk dat het dan ook fijn is wanneer je thuis iets meeneemt van wat je hebt geleerd.

En net kwam ze er - helaas - tijdens een MS-teams vergadering achter, dat het doorbijten van de netwerkkabel ook heel effectief is om de aandacht te trekken. Moest ik ook maar meteen luisteren naar haar gepiep. Voordeel was dan wel weer dat de vergadering meteen afgelopen was.

Marco met Roussette op de kermis

Souris en Roussette

Maria Schipper

Souris voedt op

De universiteit van Bern heeft succesvol het DNA-onderzoek naar PCYT2 -Deficiëntie afgesloten. Er kan nu op deze erfelijke afwijking worden getest. Lijders hoeven niet meer geboren te worden en dat is goed nieuws.

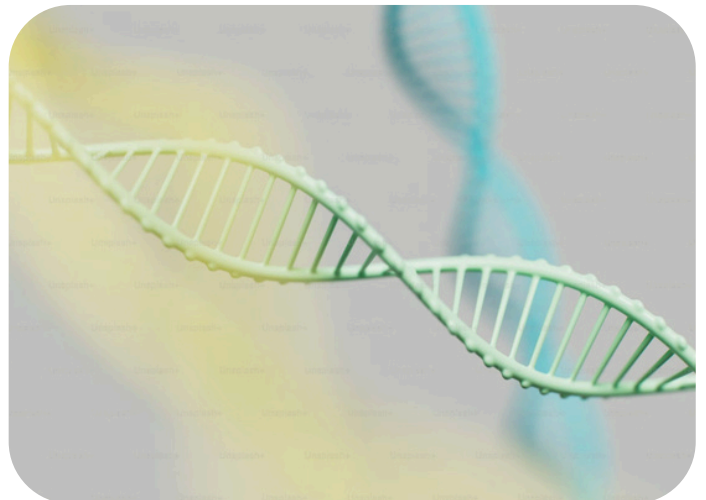
Naast onderwijs is onderzoek een andere kerntaak van universiteiten. Bern wil doorgaan met onderzoek en daarvoor is veel bloed nodig zodat nog meer DNA tests kunnen worden ontwikkeld. Maar is deze strategie wel verstandig? Genetici zetten grote vraagtekens bij het najagen van zoveel mogelijk erfelijke afwijkingen in het DNA van honden. Daarover later meer. De vraag is waarom we al het bloed van een Nederlands ras in Zwitserland zouden opslaan? Dat bloed blijft eigendom van Bern en zij kunnen ermee doen wat ze willen.

We hebben van Bern nooit een goed onderbouwd onderzoeksplan gezien. De belangrijkste vraag is wat al die DNA-onderzoeken ons gaan brengen en of dat de gezondheid van het ras verder helpt.

De Amerikaanse genetica Carol Beuchat schreef hierover jaren geleden al een kritisch artikel. Een afwijking opsporen met DNA onderzoek en die vervolgens proberen uit te bannen met een DNA test is volgens haar helemaal geen goede strategie om erfelijke ziektes aan te pakken. Wat dan wel? Beuchat denkt dat veranderingen in fokstrategieën veel effectiever zijn dan voor elke afwijking een DNA test proberen te ontwikkelen. Want bij elke hond kunnen tientallen, zelfs honderden ziekteverwekkende afwijkingen voorkomen. Er zal dus altijd weer een nieuw probleem opduiken.

Als we elk risico willen vermijden, zelfs als er DNA tests zouden zijn voor alle afwijkingen, wordt fokken onmogelijk. Zeggen dat een hond "gezond uit de testen komt" en dat er daarom verantwoord mee gefokt kan worden, is volgens Beuchat ronduit misleidend. Want er schuilt altijd een mutatie op de achtergrond waarvan de fokker geen weet heeft. Als er bijvoorbeeld 5 DNA testen zijn voor een ras (de Saarlooswolfhond heeft er nu 3), zijn er altijd nog tientallen andere aandoeningen (mutaties) waar geen DNA-test voor is.

Beuchat vindt het ronduit nutteloos veel geld uit te geven aan DNA-testen en wetenschappelijk onderzoek om alle genetische ziekten te bestrijden. Waarom? Omdat we die strijd nooit zullen winnen. Wat dan wel? Het dringend advies is om het fokbeleid te veranderen. Dít veroorzaken de problemen! Door de manier waarop we raszuivere honden fokken zijn genetische aandoeningen een probleem geworden. Een raszuivere populatie is een gesloten systeem waardoor de inteelt altijd zal blijven toenemen. Ziekteverwekkende afwijkingen zijn dan niet alleen voorspelbaar, ze zijn onvermijdelijk!

De stamboeken moeten open voor nieuwe honden die de genenpool ten goede kunnen komen. Er zijn een paar kennelclubs en rasverenigingen, waaronder de AVLS, die dit nu toestaan en zelfs aanmoedigen. Maar of de genenpool nu open of gesloten is, het fokken van gezonde dieren in een gezonde genenpool vereist altijd strategieën met een goed genetisch beheer.

Er zijn drie basisprincipes voor een goed genetisch beheer (die de AVLS ook toepast):

1. Vergroot het aantal fokdieren

De eenvoudigste manier om inteelt te beheersen, is het aantal honden waarmee gefokt wordt te vergroten. Dat betekent dat meer mensen moeten gaan fokken, want elke hond is belangrijk. In plaats van een paar fokkers die met een paar honden het grootste deel van de volgende generatie bij elkaar fokken, moeten meer verschillende honden worden ingezet. Beperk het aantal keren dat met een dekru mag worden gefokt (zie punt 2). Datzelfde geldt ook voor teven.

2. Gebruik géén populaire dekruen

Sommige dekruen hebben een onevenredig groot aandeel in de genenpool. Waarom? Ze zijn populair bij fokkers. Maar het aantal reuen dat bijdraagt aan de volgende generatie wordt op die manier beperkt. Populaire reuen verspreiden onevenredig veel kopieën van hun afwijkingen in de populatie. De pups lijken allemaal gezond, maar dat komt alleen omdat ze slechts één kopie van de afwijking van hun vader hebben gekregen. Een of twee generaties later zal die afwijking in paren verschijnen en dan hebben we te maken met een nieuwe genetische ziekte die schijnbaar uit het niets tevoorschijn kwam. De hond de schuld geven ("We hadden dit vreselijke probleem niet totdat Fido het introduceerde!") is de verantwoordelijkheid afschuiven. Elke fokker die de populaire reu als vader gebruikte, had een aandeel in het nieuw ontstane genetische probleem.

3) Gebruik outcross om inteelt te verminderen

Met outcross is de inteelt beter beheersbaar en komt op een gezonder niveau. Outcross zal het aantal gelijkvormige (homozygote) genen in de genenpool verminderen. Het risico op een erfelijke afwijking zal dan ook minder zijn. Sommige fokkers zijn bang dat outcrosshonden nieuwe aandoeningen in het ras zullen inbrengen. Maar als je begrijpt hoe recessieve genen werken en je een goed fokbeleid voert, hoeven die nieuwe aandoeningen geen probleem te zijn.

Zorg ervoor dat de pups niet dezelfde genen (allelen) van vader en moeder krijgen van de erfelijke afwijking. Dan zullen ze geen problemen veroorzaken. Zo zullen minder nieuwe afwijkingen in de populatie voorkomen en een goed genetisch beheer zal dat zo houden.

Neem verantwoordelijkheid voor jouw ras

Elke hond is drager van genetische mutaties die een ziekte kunnen veroorzaken. Je fokt gezondere honden door de fokkerij zodanig in te richten dat de kans klein is dat een drager van een erfelijke afwijking wordt gepaard aan een ander dier met dezelfde afwijking. Onderzoeksgeld besteden om genetische mutaties op te sporen, tests daarvoor te ontwikkelen en potentiële fokdieren daarop te screenen is allemaal voor niets als we deze fokstrategieën niet toepassen. Als we serieus genetische aandoeningen bij honden willen verminderen, dienen.. fokkers hun verantwoordelijkheid te nemen. Onderzoeken en DNA-tests zullen de last van genetische ziekten bij honden nooit kunnen uitbannen.

*Marianne Eggink en
Johan Berends*

Bron: "Three key strategies to reduce genetic disorders in dogs" Carol Beuchat PhD.

Canicrossen met je hond, hoe werkt dat?

Indy in het water

Samen met mijn hondenmaatje canicrossen, dat leek me geweldig! Voor wie het niet weet: canicrossen is hardlopen met je hond, waarbij je hond voor je uit loopt en je voorttrekt.

Bij canicrossen heb je een goede samenwerking nodig tussen jou en je hond. Het is eigenlijk alsof je een sledehond traint, maar dan zonder slee, waarbij je hond voor je uit loopt en luistert naar stem aanwijzingen. Mijn hondenmaatje is Indy, een outcross Saarlooswolfhond, intacte reu van 3 jaar. Zijn oma is een Noorse Elandhond. Jaren geleden sprak ik iemand die met haar hond aan canicrossen deed. Dat was blijven hangen, omdat ik zelf van hardlopen houd. Maar hoe begin je daaraan? Ik kende niemand die het op dat moment zelf deed. Op internet zie je gave foto's van mensen die stralend heel hard rennen, waarbij ze worden voortgetrokken door hun hond. Dat bepaalde voor een groot deel mijn beeld van de sport.

Toen Indy oud genoeg was (1,5 jaar) ben ik begonnen met hem mee te nemen als ik ging hardlopen. Hij rende dan mee aan een gewone riem of loslopend. Ik leerde hem wel dat hij niet aan de riem mocht trekken, dat vond ik prettiger. Dus hoe verder? Ik kende geen verenigingen bij mij in de buurt. Mijn gelukje: de speur-instructeur bij de hondenschool bleek ook canicross introductie-workshops te geven! Mijn aarzeling is op dat moment wel: wil ik mijn hond leren trekken? Terwijl ik er net zo blij mee ben dat ik hem heb kunnen leren om niet aan de riem te trekken? Het antwoord van de instructeur is dat honden heel goed het verschil kunnen maken tussen de dagelijkse uitrusting (halsband, tuig, riem = niet trekken) en het canicross tuig (= wel trekken). Ik ben overtuigd. Op naar de workshop! Tijdens de workshop krijgen we uitleg over verschillende tuigen, heupbanden, lijnen, opbouw van conditie, warming up, handige commando's, rekening houden met omstandigheden onderweg, loopstijl aanpassen, eten en drinken en tenslotte gaan we met z'n allen een stukje crossen. Superleuk!

De workshop bevalt zo goed dat ik besluit om er verder mee te gaan. Vanuit de hondenschool is een klein groepje dat, in wisselende samenstelling, iedere week een rondje gaat canicrossen. Bij mij in de regio, openstaand voor nieuwkomers en niet te lange afstanden. Afstand tussen de 5 en 7 km per keer, met veel wandelpauzes. Met o.a. een Ridgeback, 2 Schnauzers, een kruising Duitse Staande/Labrador en een Labradoodle. Dus de zondagochtend is voor mij tegenwoordig de canicross-ochtend. Ik doe dat nu ongeveer 1,5 jaar. Ik loop geen officiële wedstrijden of evenementen.

Aan de ene kant voel ik me regelmatig nog een beginner. Vooral als Indy achter (!) mij aanloopt in plaats van voor me uit. Hoe zit dat nou met al die andere mensen, die wedstrijden lopen en supersnel zijn? Aan de andere kant heb ik ook al veel geleerd. En dat is handig om te delen.

Mijn belangrijkste leerpunten/tips zijn:

Tip 1: Zorg dat je een deskundige vindt voor advies over canicross tuigen en zorg dat je kunt passen en eventueel terugsturen. Gebruik zowel metingen als foto's. Ik vond het lastig om een goed tuig te kopen. Er zijn geen winkels (bij mij in de buurt) en ik kocht dus een tuig online. Ondanks goed opmeten bleek ik na een paar maanden toch een te klein tuig gekocht te hebben. (Ik voelde veel herkenning bij het stukje van Angela in het septembernummer van het clubblad!) Hij trok nauwelijks en het ging wel heel moeilijk over zijn kop ... Ik ging steeds meer twijfelen over de maat. Een fijn telefonisch gesprek met een dame van een online winkel en opsturen van foto's maakte dat ik nu wel een goed passend tuig heb. Indy trekt daarmee ook wat beter.

Tip 2: Loop voor het opbouwen van je eigen conditie ook alleen. Stel je verwachting bij als je met een groepje rent. Geniet van het gezamenlijk actief buiten bezig zijn. Als hardlooptraining voor jezelf is canicrossen niet zo geschikt. Je staat namelijk, vooral met een groepje, heel vaak stil! Er moet een hond iets (poepen, drinken, afkoelen in de sloot > wachten), we komen andere honden tegen (> wandelend passeren), er is een hond moe (> even wandelen), uitrusting in de knoop (> wachten).

Vervolg...

Tip 3: Geniet van de koelere maanden als optimale periode om te canicrossen (zeker met een hond met een dubbele vacht). Het is heel snel te warm voor Indy. Eigenlijk is een graad of 15 de max. Daarboven betekent het heel vroeg rennen, zorgvuldig kiezen van route met schaduw, regelmatig afkoelen in het water of gewoon niet crossen, maar wandelen.

Tip 4: Probeer uit wat het beste werkt qua loopvolgorde binnen je groepssamenstelling, zodat er bij niemand al te veel frustratie opbouwt. En kijk of het lukt om stapje voor stapje de honden wat meer te laten wennen aan de nabijheid van andere honden. Het maakt enorm uit wat de samenstelling van ons groepje is en in welke volgorde we lopen! Het beste gaat Indy met alleen teven. 😊 De reuen in ons groepje hebben de neiging om erg veel te blaffen naar Indy, daar wordt hij dan ook weer opgefokt van. En dan trekt hij niet meer, maar gaat bijvoorbeeld achter me lopen, trekken richting degene achter me, opspringen, bijten in de riem. Frustratie! Bij hem, maar ook bij mij. Met wat puzzelen en wat grotere onderlinge afstand lukt het eigenlijk altijd wel om weer lekker te lopen. Daarnaast blijkt het ook beter te gaan als de honden vaker samenlopen en aan elkaar wennen.

Tip 5: Pas je ambities aan aan je hond. De ene hond is nu eenmaal veel meer gemotiveerd om hard te werken dan de andere hond. Als je graag wedstrijdjes loopt heb je een passende hond nodig. Of je het op een wedstrijd goed doet hangt niet alleen af van je eigen snelheid en conditie, maar ook van de conditie, kracht en motivatie van je hond. Indy doet graag dingen samen, maar is niet per se een harde werker. Ik ben al blij als hij lichte spanning op de lijn houdt. Maar vaak loop ik met een heel lichte boog in de lijn. Echt hard trekken, zoals sommige andere honden doen, dat doet hij zelden. Die hardtrekkende honden op internet, dat blijken bij nader inzien toch meestal andere type honden te zijn. Of het zijn Husky's (maar die hebben het ook snel te warm in Nederland) of het zijn honden van het type "atletisch en kortharig", denk aan een kortharige Duitse Staande hond. Of het zijn momentopnames, van de eerste 500 meter. 😊 Ondertussen heb ik geleerd dat er zelfs speciaal honden gefokt worden waarmee heel getalenteerde hardlopers waanzinnige snelheden halen.

Tip 6: Oefen met je hond in het negeren van andere honden en blijf goed kijken naar wat hij (en de andere honden) je vertellen met hun lichaamstaal. En zorg ervoor dat je je hond, die beperkt is door het tuig, beschermt tegen opdringerige loslopende honden, door bijv. afstand te nemen, body blocken andere hond, of de eigenaren aanspreken. Een uitdaging vind ik loslopende honden. Op de een of andere manier vinden de meeste honden Indy heel interessant (Uitstraling? Houding? Intacte reu?). Meer dan bij de andere honden van ons groepje willen ze hem besnuffelen. En luisteren ze even niet naar hun baasje. Dat geeft Indy spanning. Hij zit in zijn tuig aan mij vast en heeft daardoor beperkte bewegingsvrijheid. Dus als het me niet lukt om de ontmoeting te voorkomen, dan is het voor mij de kunst om de ontmoeting voor Indy tot een rustig, goed einde brengen.

Tip 7: Begin! Als jij en je hond gezond en uitgegroeid zijn, kun je gewoon beginnen. Desnoods met een geleende uitrusting. Met korte stukjes. Zoek anderen om mee te doen. Prijs je hond als hij het goede doet (vóór je uit rennen, met wat spanning op de lijn). En geniet van alle stapjes die je samen met je hond maakt. Het is leuk om te doen! Het geeft een gevoel van actief samenwerken. Ik ben trots op hem als hij verleidingen kan passeren en snapt wat ik van hem vraag. Ik vind het mooi om te leren hoe hij me heel subtiel kan laten weten dat hij bijvoorbeeld dorst heeft of pauze nodig heeft. Ik kom op mooie plekken, omdat ik op onverharde paden loop. Ik werk spelenderwijs aan mijn conditie en die van Indy. En ik ontmoet leuke, sportieve andere mensen die graag met hun hond actief zijn.

Tip 8: En de laatste tip is ook voor mezelf: plan iets in waar je naar toe kan trainen. Zodat je wat extra motivatie hebt als het slecht weer is, of plotseling niemand in je groepje kan. Zo heb ik mijn eerste evenement gepland. Eind februari, serieus meer kilometers dan ik gewend ben, in een voor mij onbekende, mooie omgeving. Ik heb er zin in!

Ellemieke Zaal

Canicrossen met een groep

Directe antwoorden en geen vraag te lastig...

Marijke Saarloos, stond in haar eigen wieg al aan de wieg van de Saarlooswolfhond, het geesteskind van haar vader Leendert Saarloos.

Nu adviseert ze mee over hoe het ras gezond in stand te houden. Als iemand antwoord kan geven op onze vragen over hoe onze Saarlozen te verzorgen, dan is Marijke het. Recht voor zijn raap, zoals we van Marijke gewend zijn. We nodigen leden daarom van harte uit vragen in te sturen over de verzorging en opvoeding van hun Saarloos aan het mailadres: secretaris.avls@gmail.com ovv "vraag het Marijke".

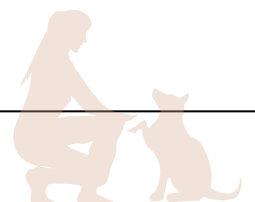
Vraag van de redactie:

Hoe kijk je aan tegen herplaatsing en adoptie?

Ja, bij de Saarloos is dat een groot probleem natuurlijk. Je kan het ook niet plannen. Meestal moet de herplaatser of adoptant acuut weg. Dus komt het volledig onverwacht. Voor een bange Saarloos is dat niet ideaal. Je kunt niet met een wen periode werken. En jij moet er dan ook maar acuut mee dealen. Ik heb regelmatig bange schijterds als adoptant of herplaatser onder mijn hoede gehad. De eerste drie weken blijven die bij mij aan de lijn, en moeten constant met mij meelopen. Ze komen er ook niet vanaf. Ik leg ze zeker niet ergens aan vast, even ter verduidelijking. Ik negeer de hond verder volkomen. Hij heeft geen enkele keuze, en moet achter mij aan lopen. De lijn blijft er aldoor aan, ook in de bench. Als hij naast me staat, gooi ik achteloos een brokje op de grond. Als ze contact zoeken dan krijgen ze een brokje. De eerste weken krijgen ze ál hun eten alleen uit de hand. Als ze het eten niet aanpakken dan krijgen ze niets. Ze krijgen alleen eten als ze uit zichzelf naar me toe komen. Negen van de tien Saarlozen komen niet zo maar, daarom doe ik het zo. Ik heb hier eens een hele bange hond gehad die zo 1,5 week niets at. Ineens was er een omslag, dan kreeg ze achter de rug een brokje. Maar als ik naar haar keek, zette ze 4 stappen achteruit. Het kan zijn dat ze dan 2-3 weken niets tot bijna niets te eten krijgen. Maar dat is geen probleem.

Ineens slaat het om. Zodra dit punt bereikt is mogen ze binnen van de lijn af. Buiten blijven ze bij mij dan nog aan de lijn. Pups sowieso altijd tot ze 1 jaar oud zijn. Buiten gaan we het eerst oefenen met "hier komen". Ook in de tuin blijven ze aan de lijn. Een lijn van een meter of vijf. Dan kan je roepen, Pietje, of hoe je hond heet, "kom hier", en als hij dan komt, krijgt hij iets. Dan loop ik weer en roep ik weer. Als hij dan niet komt, haal ik hem naar me toe, en krijgt hij weer wat.

Een pup komt bij mij pas van de lijn als hij zijn naam kent en komt als ik hem roep, onvoorwaardelijk, binnen en buiten. Onder wat voor omstandigheden ook. Dat is een harde eis. Want, een pup komt alleen als hij wil, als hij niet aan de lijn is. Dit geldt trouwens ook voor oudere honden. Ze moeten hun naam kennen, en onvoorwaardelijk komen. Als ze niet komen, dan sta je 10-0 achter. Hij mag nooit de gelegenheid krijgen om jouw commando te ontduiken. Doe je dat goed, dan heb je een gehoorzame hond. Honden zijn gewoonte-dieren. Ze volgen het aangeleerde patroon. Je moet wel goed op je hond letten. Niet gedachteloos kletsen of op je telefoon zitten. Want als het 2-3 keer mis gaat, dan ben je terug bij af en kun je opnieuw beginnen. Als ze bij mij de fout in gaan, mogen ze weer een paar maanden niet los. Dan weten ze het wel. Eigenlijk gelden deze regels voor alle honden, niet alleen bij Saarlozen. Dat "kom hier" moet je wel goed aan leren. Niet dat ze zich vervolgens niet laten aanlijnen. Let maar eens op bij een AVLS wandeling, bij veel mensen lukt dat "kom hier" maar half, bij het aanlijnen gaat het mis. Dan vluchten ze weer. Dat is dus niet hoe het hoort.

Vervolg...

Van het rugzakje van een eventuele herplaatser of asielhond trek ik me trouwens helemaal niets aan. Gedrag is persoons en plaats gebonden, daarom neem ik dat met een korreltje zout. Hij komt bij mij, hij moet zich houden aan wat mijn regels zijn. Als de hond jouw regels niet kent, dan moet hij eerst die regels leren, en dan mag hij pas los. Na drie tot vier maanden worden asielhonden en herplaatsters vaak ineens een stuk lastiger, dan kan hun rugzakje mogelijk opspelen. Dat is normaal. Ze proberen de grenzen te verleggen, voelen zich veilig en kijken waar ze mee weg komen. Als je dit niet goed in de gaten hebt, is dit het punt waar adopties en herplaatsingen mis gaan. De hond heeft de hele dag de tijd om rottigheid uit te halen. Die tijd heb jij zelf meestal niet, om de boel te monitoren.

Vaak heb je er daardoor geen erg in dat ze bezig zijn met grenzen te verleggen. Vooral een vrije Saarloos doet dat makkelijker. Vrije honden "gaan eerst" en kijken dan wat jij er van vindt. Bij schuwe honden is het andersom. Dat initiatief moet je meteen de kop indrukken. Je begint met een herplaatser of asielhond op nul. Jouw regels gelden. Je kent elkaar over en weer niet. Bij het opvoeden van een pup leer je de hond lezen. Bij een oudere hond is dat niet zo. Dat rugzakje, dat klopt wel, maar jij moet zorgen dat je er niet in mee gaat. Ook bij een volwassen hond maakt dat echt niet uit. Wat je niet fijn vindt, dat druk je de kop in. Een hond manipuleert onbewust. Daar kan hij niets aan doen. Maar jij wel. Een voor de hand liggend voorbeeld is trekken aan de lijn. Veel herplaatsters doen dat. Dat komt omdat mensen met zo'n idiote rollijn lopen. Als je een hond aldoor de gang laat gaan, leren ze het nooit. Consequent zijn en ze nooit de kans geven de fout in te gaan. Dat hoeft echt niet met harde hand. Er zijn rotzakken bij die wel een optater kunnen gebruiken.

Maar dat is niet het uitgangspunt. Normaal kan alles met duidelijkheid en grenzen stellen. Ze leren dingen af, als je die dingen vermijdt. Verder maakt het eigenlijk weinig uit welk soort hond, qua ras of geslacht je in wat voor roedel ook plaatst. Outcrosshonden zijn gemakkelijker. En in principe is het wel fijn als honden elkaar in eerste instantie verdragen. Maar ik heb gezien dat honden die elkaar in het begin totaal niet verdroegen later de beste vrienden waren, en andersom. Als jij het maar goed begeleidt, komt het goed. Het ligt dus aan wat jij aan kan, en waar jij tijd voor hebt of voor wil maken, wat bij je past. Het enige wat je in de regel wel moet vermijden is twee intacte reuen met een teef. Een van de twee wil de baas over haar zijn.

Ongestereliseerde teven kunnen ook vervelend worden onder elkaar. Dit komt omdat ieder dier afzonderlijk op de wereld is om voor het voortbestaan van de soort te zorgen.

Weet je niet zeker of je het aandurft die herplaatser of asielhond? Vraag het aan Marijke

Marijke Saarloos en redactie

Beaudil (outcross), Cathinka (herplaatser), Zoran (herplaatser), Viggo (outcross)

Externe invloeden op epilepsie bij honden

Zondag 6 oktober gaf veterinaire neuroloog en universitair hoofddocent, Paul Mandigers op uitnodiging van de AVLS een presentatie over de huidige stand van zaken rondom epilepsie, en zoomde hij in op de externe factoren die van invloed kunnen zijn.

Spoiler alert: Saarlooseigenaren mogen best wat strikter met hun honden zijn!

Frequentie en diagnose

Voor een select gezelschap opent Mandigers met de mededeling dat regelmatig de vraag wordt gesteld of er iets is veranderd. Ten opzichte van de kleine 10 jaar terug, toen hij ook voor de AVLS een lezing hield, is er wel een en ander veranderd. We hebben de rasverschillen veel beter in beeld en ook wat allemaal kan leiden tot de expressie van epilepsie [1, 2].

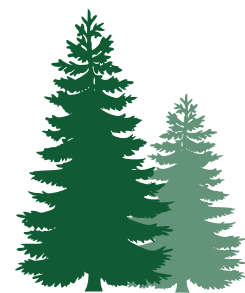
Epilepsie komt bij gemiddeld 1-2% van alle hondenrassen voor, waarbij bijvoorbeeld de Border Collie er in negatieve zin uitschiet met een gemiddelde van 5-7%. Overigens valt het voor veel reguliere dierenartsen niet mee om de juiste diagnose van epilepsie (of niet) te stellen. Niet alleen omdat epilepsie in de opleiding nauwelijks aan bod komt, maar ook om dat er veel overlap lijkt te zijn met bewegingsstoornissen. De belangrijkste in deze is paroxysmale dyskinesie [3]. Dit ziektebeeld lijkt erg veel op epilepsie maar is het niet. Meer informatie hierover is op zijn website te vinden (www.veterinair-neurolog.nl).

En ondanks dat er goed is nagedacht over de leeftijdsgrenzen zijn ze mogelijk te rigide. Nu spreken we van een idiopathische epilepsie als de aanvallen tussen de 6 maanden en 6 jaar optreden. Juist bij de Saarloos zien we honden die nog maar net binnen deze leeftijdsgrens vallen, of soms al ouder zijn en Mandigers erkent dat de bovengrens eigenlijk opgerekt moet worden.

Storm in de hersenen

Epilepsie is een ziekte met een grote impact op de hond en de eigenaar. Er worden verschillende filmpjes getoond om het verschil tussen de verschijningsvormen te laten zien. 'Storm in de hersenen' noemt Paul het. Een soort kortsluiting.

De vorm die we het meest zien is de gegeneraliseerde aanval waarbij beide hersenhelften betrokken zijn. De baas herkent op een gegeven ogenblik de start van een aanval, de hond verliest het bewustzijn, verkramp (tonisch), en maakt schokkende bewegingen met de poten (clonisch). Als de hond bijkomt kan hij agressief of juist slaperig zijn, onrustig, etc. Focale aanvallen die overigens ook kunnen overgaan in gegeneraliseerde aanvallen. Denk aan likken, kwijlen, vliegheppen. 'Rare' bewegingen die niet altijd als epilepsie herkend worden. De rest. Moeilijk te labelen bewegingsstoornissen bijvoorbeeld of een foutief gelabelde ziekte door een dierenarts.

Epilepsielezing

Robbie was er ook bij

Soorten epilepsie

Daarnaast wordt epilepsie ook wel ingedeeld in oorzaken:

1. Echte epilepsie:

a/b: idiopathische (dus zonder aantoonbare oorzaak) epilepsie, maar met een bewezen genetische achtergrond of een groot vermoeden van erfelijke oorzaken.

c: wel echte epilepsie maar ondanks allerlei onderzoek is de oorzaak niet te achterhalen.

d: structurele of secundaire epilepsie bijvoorbeeld veroorzaakt door een hersentumor, ontstekingsziekten etc.

2. Niet echte epilepsie of reactieve aanvallen, veroorzaakt door een probleem buiten de hersenen (vergiftiging, hartfalen etc.).

Sommige honden hebben epilepsie maar komen nooit in aanraking met een trigger en tonen het daarom niet. Als voorbeeld bespreekt Mandigers een inwoner uit Zweden die in het Scandinavische klimaat geen huidkanker ontwikkelt. Als hij echter naar Australië verhuist, kan hij het daar wel tonen.

Honden die zwaar genetisch belast zijn, laten het altijd zien en die verspreiding (omdat dus niet alle honden getriggerd worden) is veel groter dan je ziet. Bij de Border Collies bijvoorbeeld kun je ervan uitgaan dat als er 5-7% lijders zijn, vrijwel de gehele populatie drager is.

Behandeling

Vanuit de populatie gedacht, kun je epilepsie alleen naar beneden brengen met een bewust fokbeleid.

Niet te veel dezelfde reu gebruiken bijvoorbeeld. Voor je het weet ben je 3 nesten verder en tegen de tijd dat de jongste puppies de deur uitgaan, openbaart zich op de leeftijd van 6 jaar bij de oudste broertjes en zusjes opeens epilepsie. Genen spreiden door de verschillende honden allemaal 1 x in te zetten, spreidt ook de risico's.

Wees voorzichtig met het combineren van een reu in wiens familie epilepsie zit met een teef die ook genetisch belast is. Soms weet je dat als fokker gewoon niet maar laat door Marianne jouw toekomstige fokkeuze op epilepsie checken!

En epilepsie in ons ras indammen doen we natuurlijk ook door ons outcrossprogramma. Nieuwe rassen, waar epilepsie niet/nauwelijks voorkomt, gebruiken we om onze genendiversiteit te vergroten. Op individueel niveau, doet het merendeel van de honden met epilepsie het gelukkig (soms na enige tijd) goed op medicatie. Phenobarbital en bromide worden vaak voorgeschreven. Bij mensen is muziektherapie al een bewezen middel dat ingezet wordt.

Externe factoren

De honden die door Mandigers behandeld worden zijn vaak de honden die niet makkelijk in te regelen zijn. Maar ook honden waarvan de eigenaren zeggen: hij krijgt eigenlijk altijd een aanval op zaterdagochtend. Of bij volle maan.

Of; hij krijgt het altijd als we een balletje gooien op het strand. Niet als we een balletje gooien in de bossen. En ook niet als we gewoon op het strand lopen.

Kortom: er lijken heel specifieke omstandigheden mee te spelen die een aanval uitlokken.

Naar analogie van humane onderzoeken naar epilepsie, vermoeden we dat ook bij honden het weer, slaaptkort en hormonen een rol spelen. Een teef kan bijvoorbeeld wanneer ze loops is, meer aanvallen krijgen [2, 5].

Roussette was er bij

Stress

Daarnaast is bij humane epilepsie al een direct verband gelegd met stress. Sterker nog, als een patiënt geen stappen onderneemt om de stress in haar of zijn leven te verminderen, wordt zij of hij onbehandelbaar geacht. In een eerdere studie is gekeken naar de stress bij eigenaar en de hond. Cortisol gehaltes na een aanval zijn zowel bij de hond als bij de eigenaar allebei verhoogd en het lijkt erop dat hoe sensitiever de hond of wellicht zelfs het ras, hoe duidelijker het verband is met een aanval [6]. Herkenning bij de aanwezigen in de zaal, waarbij opgemerkt wordt dat de eigenaar de hond steeds in de gaten houdt om te kijken of er een aanval komt, en de hond op zijn beurt steeds beter de baas 'leest' en diens stress overneemt.

Mandigers merkt daarbij op dat rassen vaak eigenaren hebben, die (door anderen) als groep herkenbaar zijn. Border Collies zitten vaak bij sportieve mensen met een druk sociaal leven met veel activiteiten die zich vaak ook buitenshuis afspelen. Drentse patrijzen hebben veel eigenaren met een groene jas en rubberlaarzen. En de Saarloseigenaren? Over het algemeen relaxte mensen. Maar die laten soms te veel toe van hun hond en mogen best strenger zijn en meer leiding geven.

Tenslotte; In tegenstelling tot de prioriteit en hoeveelheid geld die aan humaan onderzoek gegeven wordt, duren de epilepsie onderzoeken bij honden veel langer. Mandigers werkt aan onderzoek bij de Belgische herders en is ook bezig met de Drentse Patrijzen. Als klein ras hopen we daarvan te kunnen profiteren en blijven we ons vooral richten op alle facetten van een gezonde Saarlooswolfhond.

Literatuur

1. Berendt M, Farquhar RG, Mandigers PJ, Pakozdy A, Bhatti SF, De Risio L, Fischer A, Long S, Matiasek K, Munana K, Patterson EE, Penderis J, Platt S, Podell M, Potschka H, Pumarola MB, Rusbridge C, Stein VM, Tipold A, Volk HA. International veterinary epilepsy task force consensus report on epilepsy definition, classification and terminology in companion animals. *BMC Vet Res.* 2015;11:182. Epub 2015/09/01. <https://doi.org/10.1186/s12917-015-0461-2>.
2. Mandigers PJJ, Santifort KM. Remarkable anecdotes illustrating the nature and effect of seizure-precipitating factors in Border Collies with idiopathic epilepsy. *Front Vet Sci.* 2023;10:1254279. Epub 20230914. <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1254279>.
3. Mandigers PJJ, Santifort KM, Lowrie M, Garosi L. Canine paroxysmal dyskinesia-a review. *Front Vet Sci.* 2024;11:1441332. Epub 20240718. <https://doi.org/10.3389/fvets.2024>.
4. Stabile F, van Dijk J, Barnett CR, De Risio L. Epileptic seizure frequency and semiology in dogs with idiopathic epilepsy after initiation of imepitoin or phenobarbital monotherapy. *Vet J.* 2019;249:53-7. Epub 20190522. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2019.05.007>.
5. Forsgard JA, Metsahonkala L, Kiviranta AM, Cizinauskas S, Junnila JJT, Laitinen-Vapaavuori O, Jokinen TS. Seizure-precipitating factors in dogs with idiopathic epilepsy. *Journal of veterinary internal medicine / American College of Veterinary Internal Medicine.* 2019;33(2):701-7. Epub 20181221. <https://doi.org/10.1111/jvim.15402>.
6. Packer RMA, Volk HA, Fowkes RC. Physiological reactivity to spontaneously occurring seizure activity in dogs with epilepsy and their carers. *Physiol Behav.* 2017;177:27-33. Epub 2017/04/17. <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2017.04.008>.

Ineke Pompen

Oona was er bij

Het is weer zover. Het vuurwerk hoor je al af gaan in het weekend en in de avonden, zeker als je nog een beetje in de buurt zit van de steden. En die honden? Ja die vinden er wat van.

Ik ga natuurlijk nu even uit van een flinke aanname, namelijk dat de meeste van onze honden geen labradors zijn en vuurwerk niet zo heel tof vinden. Bij mij zweefde de afgelopen twee jaren een grote vraag door mijn hoofd, hoe steun je nou je hond het beste tijdens deze dagen? Ik nam contact op met Amber's Dogwise (Amber Kempers) en al snel begonnen wij te praten over wat je nou wel en niet kan doen. Amber is gedragstherapeut en specialist in vuurwerkangst. Het is nu redelijk kortdage en echt exposure trainingen (het vuurwerk opzoeken) zou zij dan ook niet meer aanraden. Wat dan wel? Daar heb ik even alles voor op een rijtje gezet.

De basis: Veiligheidsmanagement.

Als je hond echt bang is voor het vuurwerk is het verstandig om dingen goed te regelen zoals het checken van de chip van je hond en je hond altijd aangeliend is buiten.

En als ze nou een plasje moeten?

Belangrijk om te weten is dat als je buiten loopt met je hond, het niet erg is om mee terug naar huis te lopen zodra hij/zij dit aangeeft. Je viervoeter kan heus zijn of haar plasje wel ophouden en probeer het anders later nog een keer. Persoonlijk maak ik thuis de uitzondering om in de tuin (op het gras) te plassen wanneer het oudjaarsavond is en ik zie dat hun emmertje vol zit of ze echt niet naar buiten willen. Wees ook bewust van de verschillende angst reacties die honden kunnen hebben. Sommige zullen bevriezen, anderen willen vluchten en een ander kan juist uitvallen. Binnen zie je dit gedrag mogelijk in weggekropen liggen onder de bank of juist constant rondjes door het huis lopen. Ondanks dat het begrijpelijk is dat dit frustrerend is, is het heel belangrijk dat je als baasje zelf rustig en begripvol blijft. Het is hierdoor dus van belang om zelf ook je emmertje te legen door thuis wat ontspannends te doen, yoga bijvoorbeeld ;).

Het gevaar buiten houden.

Vaak zoeken ze zelf al een plekje op waar het minste geluid en licht binnen kan komen, zoals een washok of badkamer. Ga ze hier niet zelf in stoppen, maar laat de optie wel open zodat ze hier kunnen schuilen als ze bang worden. Zorg er ook voor dat je ramen en gordijnen dicht houdt en de radio of televisie aan zet. Straf je hond niet en wordt niet boos, je haalt de angst hier niet mee weg maar je kan wel de band verpesten met je hond.

Afleiding, afleiding, afleiding.

Bereid van te voren dingen voor zoals een Kong met eten er in bevroren of iets anders waar ze lang mee bezig zijn. Voerspeeltjes, snuffel- en hersenwerkjes zijn ideaal ter afleiding.

En ter voorkoming van?

Zoals eerder gezegd, ga het nu vooral niet opzoeken, maar begin daar volgend jaar mee wanneer er meer tijd voor is. Mogelijk kan Amber daar dan meer over vertellen ;). Voor de nog niet bange hond kan je wel de afleiding inzetten tijdens het vuurwerk als korte termijn preventieplan.

Athena twee jaar geleden tijdens de feestdagen

Athena twee jaar geleden tijdens de feestdagen

Er schuilt gevaar in het kreupelhout, en het is niet de wolf

Al mijmerend over het gebrek aan samenhangend regeringsbeleid op zo'n beetje alle beleidsterreinen zat ik me af te vragen hoe gevoelig Den Haag is voor lobbyisten. Dat bracht me op een idee. Wil je wat bereiken, zet dan zo'n leuk groen hoedje op. Met zo'n geinig veertje. Kijk maar naar het succes van de jagerslobby.

Daar wilde ik het over hebben. Ze zijn met niet meer dan 27-duizend man/vrouw, maar hebben al decennia de meest effectieve lobby ooit. Met hun Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging zitten ze overal waar hun belangen gediend worden: in de waterschappen, in politieke partijen, in de besturen van provincies en gemeenten. Met jaloersmakend gemak zijn ze erin geslaagd om gezien te worden als onmisbare schakel in het natuurbeheer, terwijl het natuurlijk gaat om mensen die er plezier aan beleven om weerloze dieren te besluipen en neer te leggen. Van oudsher een eliteclub van bevoorrechte mensen, die gewend zijn hun invloed voor hun eigen belang in te zetten.

Dat het grote publiek zich gemakkelijk iets laat aanpraten dat verre van waar is, maar wel het belang van de jager dient, is maar weer gebleken uit de discussie over de terugkeer van de wolf. Handig inspelend op de Roodkapje-gevoelens van de gemiddelde Nederlander zijn de jagers erin geslaagd van een schuw dier dat hier thuishoort, een bloeddorstige en levensgevaarlijke vijand te maken waar zij -natuurlijk niet voor de lol- graag hun geweren op richten. Reden: de wolf is een stevige concurrent voor de jager als het gaat om wildbeheer. Sterker nog: als er genoeg wolven zijn, hebben de mannen met de geweren het nakijken.

De lobby mag effectief zijn, maar het frame is verder volstrekt bezijden de waarheid. Neem alleen het aantal aanrijdingen. Volgens de dierenbescherming rijden automobilisten per jaar 37-duizend herten, reeën, dassen en wilde zwijnen aan, of rijden bij het uitwijken voor groot wild tegen een boom of een tegenligger. De schade in menselijk en financieel leed wordt niet bijgehouden. Omdat het om grote dieren gaat, raken de auto's niet zelden zwaar beschadigd. En het aantal staat in schril contrast tot de twee wolven die vorig jaar door een auto werden doodgereden. Zonder overigens veel schade aan de auto.

Dan de directe aanvallen op mensen. De beheerder van nationaal park de Hoge Veluwe kon met veel moeite een verhaal opdissen over een wolf die een meisje in de rug had geduwd. Toevallig dook er een foto op van de man, trots poserend naast een ree die hij zojuist had doodgeschoten. Niemand heeft het verder over de tientallen aanvallen van wilde zwijnen op mensen die te dicht in de buurt komen. Die dus vele malen gevaarlijker zijn. Net zoals honderdduizenden honden een veel grotere bedreiging vormen voor schapen dan die paar wolven.

Een lobby om jaloers op te zijn? Het is maar hoe je ernaar kijkt. Het is effectief, maar wel compleet vals. Dat moeten we niet willen. Dan maar geen hoedje.

Hella Liefthing

door Jillis Roos

door Jaap van Leeuwen

Instinct of Instinkt?

Elf jaar geleden werd een wolfsgrauwe worm geboren in Ommoord. Een buitenwijk van Rotterdam. Koning Horzel van de Zevenhuizerplas gedoopt en zeven weken later, na de grote verhuizing, vond de eerste kennismaking plaats met 'aartsvijand' de kat. En dan niet één normale kat, om langzaam aan te wennen, maar meteen drie Noorse boskatten. Volgens de legendes door de Vikingen meegenomen naar Europa. Waarom die Vikingen dat gedaan hebben is vooral goed te begrijpen wanneer je ooit kennis gemaakt hebt met een Noorse boskat. Het uiterlijk valt te vergelijken met de Viking. Woeste blik, enorme klauwen, gehuld in een indrukwekkende bontjas. Maar achter dat woeste uiterlijk gaat een enorm lief en aanhankelijk karakter schuil. Van de Noorse Boskat wordt vaak gezegd dat dit de honden onder de katten zijn. Omdat ze (meestal) luisteren en hondengedrag vertonen. Apporteren bijvoorbeeld. Verstoppertje spelen en best veel geluid maken.

Grappig is dan ook wel dat ik van de Saarlooswolfhond het tegenovergestelde heb horen beweren. Dat de SWH het meest katachtige gedrag vertoont van de meeste hondenrassen. Hetgeen wij ook allemaal wel herkennen omdat een SWH ook 'meestal' (lees: vooral niet) luistert en zich ook graag laat bedienen door diens menselijk personeel.

Maar goed. Elf jaar geleden groeide een SWH op met drie volwassen Noorse Boskatten. En dat ging niet altijd met zachte hand. De indringer werd zeer duidelijk gemaakt door de Koningin van de Vikingen dat er een ladder was waarop hij helemaal omdraaan bungelde. Er waren duidelijke regels en teveel enthousiasme werd onmiddellijk de kop ingedrukt door hare majesteit, haar broer (plaatsvervangend regent) of hun één jaar jongere, ook niet helemaal gewenste, neef. Die ging ook eigenlijk in zekere vorm gebukt onder het regime van de Koningin moet ik u eerlijk bekennen.

Van een enorme vriendschap is het dus nooit gekomen. Daar zie je altijd van die leuke filmpjes van maar hier dus niet. Het had hare majesteit behaagd te komen tot een van de eerste vormen van de bed-, bad- en broodregeling waar zij of haar soortgenoten aanvankelijk altijd op de eerste plaats stonden. Naar mate de jaren verstreken werd het regime echter wat milder en werd het toegestaan bijvoorbeeld in gezamenlijkheid gebruik te maken van de recreatieve voorzieningen. Zoals het tweepersoonsbed van de beheerders van de vertrekken. En dat kon best druk zijn kan ik u vertellen. Vooral wanneer de beheerders ook dachten te kunnen ontspannen op dat bed.

De plaatsvervangend regent was de eerste die naar Walhalla mocht vertrekken. Altijd te vroeg, maar onvermijdelijk en daarna was het de beurt een de vorstin die op hoogbejaarde leeftijd haar broer achterna ging. En zo kwam het dat hun één jaar jongere, inmiddels ook hoogbejaarde 'neef' de troon mocht bestijgen. Dit alles uiteraard nog steeds in een soort koude oorlogssituatie maar waar gezegd mag worden dat de hoogbejaarde Rover met veel zachtere hand regeerde dan diens voorgangers. Van een kleine gouden eeuw mag best gesproken worden.

Ik heb u eerder aangegeven dat de Noorse Boskat een bijzonder dier is en kort waarom ik dat vind. Daarom hadden we er ook drie. U zult begrijpen dat het dan opeens enorm stil is als er nog maar één hoogbejaarde kater resteert die het overgrote deel van de dag in zijn mand ligt met zijn ogen dicht. Overigens op zijn oude dag nog redelijk fit van lijf en leden en heel helder van geest, in tegenstelling tot de vorstin die op latere leeftijd was gaan dementeren. Maar goed. Horzel, ook de jongste niet meer inmiddels met zijn elf jaren, geniet ook vooral van de voorzieningen waar het milde regime van de troonopvolger in voorziet en ligt dus ook vooral veel te slapen.

Lucifer

Horzel op de grond met de katten om zich heen

Vervolg...

Eind vorig jaar heb ik contact opgenomen met de fokker van onze Noren. Ik miste de aanwezigheid van Timber en Nimo enorm en was tot de conclusie gekomen dat het zo niet langer ging. Wat dramatisch, denkt u misschien, maar daar kwam het dus gewoon op neer. Een ernstige afname van leven in de spreekwoordelijke brouwerij. Gemis in redelijk absolute vorm. Onze fokker bleek helaas te zijn gestopt met fokken maar uiteindelijk lukte het ons een fokker te vinden die een nest verwacht dat ook nog eens precies geboren zou moeten gaan worden wanneer het ons eigenlijk het beste uit zou komen. En omwille van uw tijd maken we een sprong in de tijd naar 17 mei 2024.

Op 27 januari 2024 werden namelijk vier Noorse Boskatten geboren waaronder één klein rood katertje.

Vier maanden later is het dan ook eindelijk zover en na terugkomst van een weekje Gran Canaria wordt Lucifer bij ons afgeleverd door de fokker. Wij dachten dat Horzel niet bijzonder veel interesse zou tonen in onze nieuwe huisgenoot maar dat lag dus even heel anders. Waar hij enorm veel ontzag had voor onze volwassen Noren, lijkt hij Lucifer vooral als een potentiële snack uit zijn favoriete winkel te beschouwen.

Een Saarloos is zoals u weet, totaal ongeschikt als jachthond, maar Horzel vertoont bij het zien van Lucifer een perfecte acteerprestatie in de rol van pointer, tot de karakteristieke houding aan toe.

Het was dan ook maar goed dat we de twee daarop volgende weken geregeld hadden dat er altijd iemand thuis was om te voorkomen dat Horzel op enig moment toch zou besluiten dat Lucifer een snack was. Wij zijn niet groot behuisd. Dat is overigens een ieder aan te raden die niet enorm houdt van schoonmaken. Maar omdat het ook 's nachts mogelijk moest zijn voor die kleine rooie om gebruik te maken van de kattenbak en dergelijke, zat er maar één ding op en dat was slapen in de woonkamer. En ter voorkoming van nachtelijk gesnack, zonder Horzel. Op de grond op een matras, hetgeen in een kleiner huis best enig organisatorisch talent vereist.

De kleine Lucifer vond het allemaal prima. Die was een Dobermann gewend waar hij vandaan kwam en zag Horzel vooral als een niet onsympathieke verschijning. Dat denken wij althans. Hij ontweek Horzel namelijk niet en liet vooral merken wat het betekent om een kitten in huis te hebben. Als u nooit katten gehad heeft, dan kunt u aannemen dat het hebben van een kitten net zo leuk is als het hebben van een puppy. Een puppy kan alleen niet klimmen en is meestal ergens op de grond of laag daarbij in de buurt terug te vinden. Bij een kitten is dat dus een heel andere zaak. Maar dat was de wens, meer leven in de brouwerij en dan moet je niet zeuren.

Horzel bleef echter vaak net iets te veel interesse tonen in Lucifer en zo heeft het nog best wel een tijdje geduurd voordat alles weer werd zoals het was. Rover vond het wel een geinig speeltje zo nu en dan, maar liep ook niet echt over van enthousiasme. Het had en heeft veel weg van de verhoudingen tussen de bejaarde Carl Fredericksen die in de animatiefilm UP van Pixar, geconfronteerd wordt met de hardnekkige aanwezigheid van de jonge padvinder Russell. Of gewoon een jonger broertje of zusje voor wie dat herkent.

Lucifer en Horzel

Referentie naar UP

Lucifer is inmiddels bijna 10 maanden oud en nog steeds totaal niet onder de indruk van Horzel of Rover. 'El Pequeno Rojo' weegt inmiddels 6,2 kilo en is de schrik geworden van vele hooiwagens en andere insecten die zijn pad kruisen in de tuin. Het is heerlijk om te zien hoe hij soms bijna op Horzel ligt en gewoon toenadering blijft zoeken ondanks het feit dat het er vooralsnog naar uitziet dat de liefde onbeantwoord zal blijven. Of toch niet? Waar het instinct van Horzel aanvankelijk die kleine rode duivel classificeerde als snack en we echt wel hebben moeten werken om dit te voorkomen, lijkt het een kwestie van tijd voor Horzel er in stinkt en Lucifer zal zien als 'friend, not food' (ook van Pixar, Finding Nemo).

Bevangen door weer eens een vlag van verstandsverbijstering, hebben we onszelf maar weer eens handig klem gezet.

Er loopt sinds een paar weken een beeldschone asielkip door het huis te dartelen. Een Tjechisch wolfhond teefje met stamboom. Wel gesteriliseerd gelukkig, want Obi is intact en erg verliefd op haar. Het is wederzijds. Bij het asiel waar Obi soms in de aanpalende kennel op pension gaat, regelden we een "meet and greet", (hoe dom kun je ook zijn). Die twee hadden natuurlijk direct vibes, en we kregen haar ongeveer met een strik erom mee, en mogen ons haar gastgezin noemen. Met Bink is het nog even zoeken, want onze kreupele opa is niet zo gediend van Lumi's wilde spel, en zij snapt niet hoe je met kleine grommende hondjes om gaat. Inmiddels likt ze hem af en hebben we geen vrees meer dat ze hem opeet.

Buiten is het wel nog een uitdaging, want ze vliegt andere viervoeters bij voorbaat aan en we weten ook niet of ze thuis ons bankstel verbouwt als we weg gaan, dus we hebben onszelf weer wat op de hals gehaald. Eerst maar eens een hufterproofoe bench bestellen. De oude is door Obi opgegeten, maar hij blijft inmiddels overal vanaf. Onze Obi-nest appgroep had goede tips voor "kogelvrije kooien" (bij ieder is er wel eens een bench geshredderd). Het is niets dat Saarloos-bezitters niet aankunnen, dus we komen er wel weer doorheen. Voorlopig maar even geen asiel-websites bekijken.....

*Obi en Lumi
poseren*

Bink, Obi en Lumi

Obi en Lumi in de mand samen

Saskia Cox-Steenbergh

Van de regen in de drup

'Kom op man. Een klein rondje maar.' Met grote, treurige ogen kijkt Brom naar me op. Ik probeer hem moed in te praten, en mezelf ook een beetje. Al de hele dag komt de regen met bakken tegelijk naar beneden. Het waait er ook nog eens flink bij, waardoor ik de voordeur met één arm tegen moet houden om te voorkomen dat -ie in mijn gezicht knalt. Met zichtbare tegenzin stapt Brom de drempel over, het modderige tuinpad op.

Dat is de keerzijde van de herfst. Niet alleen die mooie goudgele bladeren in vrijwel uitgestorven bossen, maar ook het snertweer. Je zou denken dat ze er tegen kunnen. Toen Leendert Saarloos een wolf en een Duitse herder kruiste, hoopte hij een bijzonder type werkhond te creëren. En toen enkele decennia later in Oost-Europa een soortgelijke kruising gemaakt werd – het begin van de Tsjechoslowaakse Wolfhond – was dat onder meer om een hond te krijgen die bestand was tegen extreme weersomstandigheden. De wolf in de wolfhond zou tegen een stootje kunnen.

Maar aan die geschiedenisles heeft Brom duidelijk geen boodschap. De roep van de wildernis mag dan door zijn aderen stromen, maar de woonkamer roept harder. We zijn pas halverwege de straat als de regen er nog een tandje bij zet. Brom schudt zich een paar keer uit, concludeert dat hij nog steeds nat is en besluit rechtsomkeert te maken.

Dan denk je: 'Mooi, kunnen we nu thuis opdrogen.' Maar zo denkt Brom niet. Die wil nog steeds lopen, alleen niet in de regen. En daar houdt hij mij persoonlijk verantwoordelijk voor. Dus word ik opnieuw getrakteerd op een paar droevige ogen. Of ik het even droog wil maken; op zijn minst in de achtertuin. Dat is toch zeker niet te veel gevraagd?

Gwendelyn Luijk

*Ook tijdens
kampeervakanties
maakt regen Brom
niet blij*

Flinder tussen de blaadjes

Lica werd op 16-11 15 jaar!

Canicrossen met Indy

Canicross met Indy

NATUURLIJK HET BESTE!

FOR YOUR BEST FRIEND

SMAAKVOL & GEZOND

Natuurlijke en biologische* producten, compleet en aanvullend, droog en natvoer, snacks, vetten/olie, tabletten en kluiven. Duurzaam, lokale productie, recyclebare verpakkingen, milieu en diervriendelijk en een kleine ecologische voetprint.

Voor alle hondenrassen en alle leeftijden.

BF*Petfood, natuurlijk het beste!

Meer informatie: www.bfpetfood.nl
Mail: info@bfpetfood.nl

Verkrijgbaar bij o.a.:
Welkoop.nl, Petsplace.nl, Ranzijn.nl,
Jumper.nl, Brekz.nl, Plein.nl, Medpets.nl,
Zooplus.nl, Topdierenshop.nl
en vele dierenspecialzaken.

PROBEER:
VOER + BONBONS + KOEKJES

Moro

Horzel met alle katten op bed

Canicrossen in de kou

Breanna 🌈

Cavom®

de natuurlijke voeding voor elke hond

- Cavom is de volledige en hoogwaardige maaltijd voor uw hond.
- Cavom bevat alle essentiële voedingsstoffen in de juiste verhouding.
- Cavom is voordelig in gebruik, door de hoge energiewaarde en de lichte verteerbaarheid.

Kijk op onze website of neem contact met ons op voor specifieke vragen over welk Cavom product voor uw hond het beste is. Wij adviseren u graag!

cavom.nl

Cavom, daar draait een gezond hondenleven om!

VDM Diervoederfabriek B.V. | Tussendiepen 1-13 | 9206 AA Drachten
Tel. +31(0)512-515955 | Fax +31(0)512-516050 | vdm@cavom.nl